

ΤΑΞΗ: 3^η ΤΑΞΗ ΕΠΑ.Λ.

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ/ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ημερομηνία: Σάββατο 23 Μαΐου 2020

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1^η Δραστηριότητα

Α1. Συμμαθήτριες-συμμαθητές,

ο παιδοψυχίατρος Δ. Καραγιάννης παροτρύνει να δούμε την απαιτητική κατάσταση του εγκλεισμού ως ευκαιρία εξανθρωπισμού μας. Αρχικά, προτείνει να γίνουμε πιο ανθρώπινοι προς τον εαυτό μας, τους γύρω μας, που δυσκολεύονται να συνηθίσουν, κι ιδιαίτερα την οικογένειά μας. Ακόμη, τονίζει ότι όσοι δυσφορούν με τον απεριόριστο πια χρόνο θα πρέπει να το υπομείνουν, αφού όλοι θα ανακαλύψουμε και την ομορφιά στην καθημερινότητα. Τέλος, αναπολώντας το παρελθόν μας, παρά τις δυσκολίες και την κούραση, θα βρούμε την ομορφιά ατομικά και συλλογικά. (81 λέξεις)

Α2.

- α) ΣΩΣΤΟ Χωρίο: §1 «και άρα δεν μπορούμε να μιλήσουμε με όρους του «πρέπει» αλλά μπορούμε να τους κατανοήσουμε». / §2 «Δεν μπορούμε να κοιτάζουμε... και θέτει πολλά ερωτήματα».
- β) ΣΩΣΤΟ Χωρίο: §2 «ετούτη τη στιγμή χτυπιέται ο δυτικός πολιτισμός ... είναι στα χέρια σου να οδηγήσεις εσύ τη ζωή σου».
- γ) ΛΑΘΟΣ Χωρίο: §2 «Άρα, αυτό είναι που θέτει... να συναντήσουν τον εαυτό τους».
- δ) ΣΩΣΤΟ Χωρίο: §3 «Να είμαστε ανθρώπινοι... ή επειδή ζορίστηκε».
- ε) ΣΩΣΤΟ Χωρίο: §5 «Το σημαντικό να είναι να μην παραιτηθούμε από το να βρούμε την ομορφιά δίπλα μας και μέσα μας».

(σημ. Τα χωρία δίνονται προς επιβεβαίωση της απάντησης και δεν ζητείται η παράθεσή τους από τους μαθητές.)

2^η Δραστηριότητα

A3. α. Στοιχεία προφορικότητας μπορεί να είναι (ενδεικτικά):

1. Φραστικές και νοηματικές επαναλήψεις: π.χ. «Πρέπει να δούμε ότι ετούτη τη στιγμή» / «τούτη τη στιγμή», «να δούμε»/ «πρέπει να δούμε»
2. Επαναδιατύπωση φράσεων: π.χ. «Και έχουμε αυτές τις ώρες για να σκεφτούμε και να δούμε: Ας δούμε τις άπειρες...» ή «αλλά αυτό να μην είναι το σημαντικό. Το σημαντικό να είναι...»
3. Σύντομες, κοφτές, συνθηματολογικές φράσεις: «Να είμαστε ανθρώπινοι προς τον εαυτό μας», «Ας το αντέξουν!»
4. Ελλειπτικές προτάσεις ή προτάσεις χωρίς ρήμα (αρηματικές): «Ανθρώπινοι προς τους ανθρώπους γύρω μας.»
5. Μακροπερίοδος λόγος: «Πρέπει να δούμε ότι ετούτη τη στιγμή χτυπιέται ο δυτικός πολιτισμός... να οδηγήσεις εσύ τη ζωή σου.»
6. Λεξιλόγιο του καθημερινού/προφορικού λόγου: «δηλαδή πάρε τα πράγματα στα χέρια σου», «Δεν μπορούμε να κοιτάζουμε τους ανθρώπους ύποπτα», κ.ά
7. Χρήση α' προσώπου (ενικού και πληθυντικού αριθμού): «θα ήθελα να μιλήσω», «Έχουμε να δούμε...» και β' προσώπου (ενικού αριθμού): «Φρόντισε να περνάς καλά...».

(σημ. ζητήθηκε από τους μαθητές να παραθέσουν τρία χαρακτηριστικά.)

β. Η έγκλιση που χρησιμοποιείται στις συγκεκριμένες φράσεις είναι η υποτακτική (να/ας + ρήμα) . Η υποτακτική χρησιμοποιείται σε προτρεπτικό και διδακτικό ύφος. Στα δοθέντα παραδείγματα εκφράζεται:

- «Να είμαστε ανθρώπινοι προς τον εαυτό μας»: προτροπή, παρακίνηση και συμβουλή από μέρος του πομπού (παιδοψυχιάτρου Καραγιάννη), ώστε να αντιμετωπίζουμε με επιείκεια και στα ανθρώπινα μέτρα τον εαυτό μας.
- «Ας το αντέξουν!»: ευχή, παραχώρηση, προτροπή από μέρος του πομπού (παιδοψυχιάτρου Καραγιάννη) να αντιμετωπίσουν και να

υπομείνουν τις νέες συνθήκες για όσους συνεχίζουν να γκρινιάζουν για τον διαθέσιμο χρόνο και την επαφή με τον εσωτερικό εαυτό τους.

A4. Στη δεύτερη παράγραφο του κειμένου εντοπίζεται παράδειγμα στο απόσπασμα: π.χ. «Φρόντισε να περνάς καλά, γέμισε την ζωή σου ευχάριστες στιγμές».

Με το παράδειγμα ο ομιλητής προσδίδει στον λόγο αμεσότητα, ζωντάνια, παραστατικότητα και καθιστά το νόημα εύληπτο στον δέκτη. Επίσης, το παράδειγμα συνιστά μέσο επίκλησης στη λογική (τεκμήριο) με το οποίο επιδιώκεται η πειθώ.

A5. 1 Γ

2 Α

3 Β

3^η Δραστηριότητα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Καθημερινά έρχονται στο φως της δημοσιότητας έρευνες που αναδεικνύουν τις δυσμενείς συνθήκες διαβίωσης των ανθρώπων στις πόλεις. Φαινόμενα όπως η ρύπανση, η έλλειψη εστιών πράσινου, η αποξένωση αποτελούν ένα μικρό μόνο δείγμα των προβλημάτων με τα οποία καλούνται καθημερινά να συμβιβαστούν οι κάτοικοι των σύγχρονων αστικών κέντρων. Ταυτόχρονα, όμως, έρχονται αντιμέτωποι με πληθώρα δυνατοτήτων και επιλογών, οι οποίες, αν αξιοποιηθούν, η ζωή στην πόλη μπορεί να επιφυλάσσει ευχάριστες εκπλήξεις.

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ

Είναι σημαντικό ο άνθρωπος να αναζητήσει τρόπους μέσω των οποίων μπορεί να αναπροσαρμόσει την καθημερινότητά του επιδιώκοντας την πολύπλευρη κάλυψη των αναγκών του, σωματικών, πνευματικών και ψυχικών.

Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται:

- Υλοποίηση προγραμματισμού και οργάνωση των υποχρεώσεών του, προκειμένου να εξοικονομήσει χρόνο.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2020
Β' ΦΑΣΗ**E_3.Nλ3Γ(α)**

- Περιορισμός του εργασιακού χρόνου στο προβλεπόμενο από τη νομοθεσία οχτάωρο, αποφυγή υπερεργασίας, όταν αυτό είναι εφικτό.
- Γόνιμη αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου του μέσω της ενασχόλησης με μορφές γνήσιας ψυχαγωγίας:
 - Ενασχόληση με την Τέχνη, μέσω της οποίας δίνεται η δυνατότητα διεύρυνσης των πνευματικών οριζόντων του ανθρώπου, επαφής του με τον εσωτερικό του κόσμο και εξωτερίκευσης των συναισθημάτων του
 - Αφιέρωση χρόνου στην άθληση και τη σωματική άσκηση, μέσω της οποίας οι άνθρωποι μπορούν να εκτονώσουν την πίεση και το άγχος, να διαφυλάξουν την υγεία τους, σωματική και ψυχική.
 - Πραγματοποίηση μικρών εξορμήσεων με κάθε ευκαιρία, που θα λειτουργούν ως διαλείμματα από την πραγματικότητα και θα οδηγήσουν στην αλλαγή παραστάσεων και την επαφή με το φυσικό περιβάλλον.
- Επένδυση χρόνου σε στιγμές με οικεία πρόσωπα, συγγενείς και κοινωνικό περίγυρο, αξιοποίηση ευκαιριών για ουσιαστική, ποιοτική επικοινωνία η οποία θα οδηγήσει στη διαμόρφωση γνήσιων, ζεστών ανθρώπινων σχέσεων που θα παρέχουν στον άνθρωπο την αίσθηση της συναισθηματικής ασφάλειας.
- Μικρές παρεμβάσεις στον χώρο κατοικίας με στόχο τη μείωση των λειτουργικών δυσκολιών που ενδεχομένως δυσχεραίνουν την καθημερινή διαβίωση σε αυτόν αλλά και την επίτευξη ενός ικανοποιητικού για εκείνον αισθητικού αποτελέσματος που θα του δίνει την αίσθηση της ικανοποίησης, της γαλήνης και της ασφάλειας.
- Γενικά, προσπάθεια για αλλαγή φιλοσοφίας γύρω από την ζωή και επαναπροσδιορισμός στάσεων και προτεραιοτήτων. Είναι σημαντικό να τηρείται θετική και αισιόδοξη στάση και να δίνεται έμφαση στη χαρά και την ικανοποίηση που μπορεί κανείς να αντλήσει μέσα από απλά στοιχεία της καθημερινότητας.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Πράγματι, οι εξαντλητικοί ρυθμοί ζωής στις μεγαλουπόλεις μπορεί να οδηγήσουν τους κατοίκους τους στην αδράνεια και στην αποδοχή μίας πραγματικότητας που τους στερεί κάθε ευκαιρία για ψυχική ισορροπία και συναισθηματική πληρότητα. Ακριβώς για τον λόγο αυτό, όμως, η προσπάθεια αποφυγής της μονοτονίας και, τελικά, της αλλοτρίωσης του ανθρώπου από τον

τρόπο ζωής στα αστικά κέντρα κρίνεται ζωτικής σημασίας, προκειμένου η διεκδίκηση της ευτυχίας να αποτελεί ρεαλιστικό σενάριο.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1^η Δραστηριότητα

B1. Ο σύγχρονος αστικός τρόπος ζωής έχει επηρεάσει κάθε πτυχή της ελληνικής πραγματικότητας, ακόμη και της παράδοσής μας, αναφορικά με τις συνήθειες και τα έθιμα που συνοδεύουν τον θάνατο κάποιου. Συγκεκριμένα, ο Κόρφης με ειρωνική/σατιρική διάθεση θίγει πως η ζωή σε πολυκατοικία έχει αλλοτριώσει εξαιρετικά τους ανθρώπους, οι οποίοι είτε αδιαφορούν για τους διπλανούς τους είτε παραπονιούνται με την παραμικρή ενόχληση. Μάλιστα, σε περίπτωση θανάτου δεν διστάζουν να δείχνουν την αποξένωσή τους βίαια («να χτυπάνε τα ντουβάρια για να πάσουν τα μοιρολόγια της μάνας» που θρηνεί την απώλεια του παιδιού της) (στ. 2-4). Ακόμα, η εικόνα του αγγελτηρίου θανάτου στην είσοδο της πολυκατοικίας ανάμεσα σε αγγελίες ενοικίασης και πώλησης (στ. 5-7) αναδεικνύει χαρακτηριστικά και ειρωνικά πόσο αναλώσιμη θεωρείται η ανθρώπινη ζωή στις μεγαλουπόλεις. Τέλος, το γεγονός ότι ακόμη και ο χώρος του ασανσέρ είναι περιορισμένος για να χωρέσει ένα φέρετρο (στ. 8-11) τονίζει την απώθηση κάθε σκέψης του θανάτου, αλλά και την ψυχική μοναξιά και αποξένωση των ανθρώπων της πολυκατοικίας σε όλη τη ζωή τους. Επομένως, στις μέρες μας η αστυφιλία και οι αστικές συνήθειες οδηγούν τον άνθρωπο στην τούτισή του με την υλική πραγματικότητα και τον απομακρύνουν από τις ανθρωπιστικές αξίες και τα ιδανικά της ελληνικής κουλτούρας.

2^η Δραστηριότητα

B2. Στο ποίημα χρησιμοποιείται το β' ενικό ρηματικό πρόσωπο.

Χαρακτηριστικά σημεία του ποιήματος :

- «Όχι μόνο να ζήσεις μα ούτε και να πεθάνεις δεν μπορείς σ' αυτήν την πολυκατοικία».
- «άβολα σφηνωμένος στο ασανσέρ να υποφέρεις»

Η χρήση του β' ενικού προσώπου από τον ποιητή ενισχύει την αμεσότητα, την ζωντάνια και τη δραματικότητα του ποιήματος, καθιστώντας το ύφος οικείο και δίνοντας την αίσθηση του διαλόγου.

(σημ. ζητήθηκε από τους μαθητές να παραθέσουν ένα μόνο σημείο.)

B3. Το ποίημα εντάσσεται στη μοντέρνα ποίηση.

Χαρακτηριστικά μοντέρνας ποίησης που εντοπίζονται στο ποίημα είναι :

- Ελεύθερος στίχος
- Απουσία στροφικής δομής
- Ανισοσύλλαβοι στίχοι-απουσία μέτρου
- «αντι-ποιητικό» λεξιλόγιο («δαιμονίζονται», «ντουβάρια»)
- Πεζολογικός τόνος

(σημ. ζητήθηκε από τους μαθητές να παραθέσουν δύο χαρακτηριστικά στοιχεία.)

B4. Μεταφορές που εντοπίζονται στο κείμενο (ενδεικτικά):

- «με τους τόσους αδιάφορους ενοίκους να δαιμονίζονται»
- «άβολα σφηνωμένες στο ασανσέρ»
- «να υποφέρεις και πάλι ολομόναχος τις αλυσίδες και τα γρανάζια»

Με τη χρήση μεταφορών το ποιητικό υποκείμενο αλλάζει το σημασιολογικό περιεχόμενο των λέξεων με αποτέλεσμα τον ειρωνικό και σατυρικό τονισμό του αναγνώστη και τη διατήρηση του αναγνωστικού ενδιαφέροντος. Παράλληλα, προσδίδεται στον λόγο ζωντάνια, αμεσότητα και παραστατικότητα, στοιχεία που καθιστούν εύληπτο το μήνυμα που ο ποιητής θέλει να μεταδώσει.

Παρομοιώσεις που εντοπίζονται στο κείμενο:

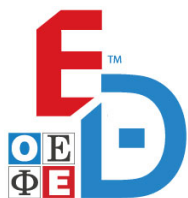
- «σαν το χλωμό κερί»
- «σαν καράβι που βούλιαξε»

Με τη χρήση παρομοιώσεων ο ποιητής επιδιώκει να αποδώσει με έμφαση και παραστατικότητα τα χαρακτηριστικά μίας έννοιας συγκρίνοντάς τη με μία άλλη που διαθέτει τα χαρακτηριστικά αυτά σε μεγαλύτερο βαθμό.

Προσωποποίηση που εντοπίζεται στο κείμενο:

- «το σπίτι ηρεμεί»

Με τη χρήση προσωποποίησης ο ποιητής αποδίδει ανθρώπινα χαρακτηριστικά-ιδιότητες σε απρόσωπα όντα, καθιστώντας τα οικεία και προσιτά στον αναγνώστη. Με τον τρόπο αυτό ο λόγος του καθίσταται άμεσος και παραστατικός.

(σημ. ζητήθηκε από τους μαθητές να παραθέσουν μία μεταφορά και μία παρομοίωση.)

3^η Δραστηριότητα

B5. Οι άνθρωποι στις μέρες μας συχνά προσπερνούν τον ανθρώπινο πόνο κι αποστρέφουν το βλέμμα από τον αναξιοπαθόντα συνάνθρωπο επιδεικνύοντας αδιαφορία. Η συμπεριφορά αυτή είναι -αγαντίρητα- αποτέλεσμα του ανταγωνιστικού περιβάλλοντος μέσα στο οποίο γαλουχούνται και στο οποίο οφείλουν καθημερινά να αντεπεξέρχονται. Θέτουν υψηλούς επαγγελματικούς στόχους, για την επίτευξη των οποίων εργάζονται σκληρά ενώ, εξαιτίας του υλισμού, είναι φειδωλοί σε χρήματα και συναισθήματα. Χαμένοι στις σκέψεις τους, οι οποίες μονοπωλούνται από οικονομικές υποχρεώσεις και οικογενειακά προβλήματα, δεν έχουν διάθεση να επικοινωνήσουν με άτομα του ευρύτερου κοινωνικού περιβάλλοντος, όπως οι γείτονες. Άλλωστε, ο άξενος χαρακτήρας των αστικών κέντρων ενισχύει την ξενοφοβία και την εσωστρέφεια. Μοναχικοί, καθότι εγκλωβισμένοι στο «εγώ» τους, οι άνθρωποι, τελικά, δυσφορούν κι αισθάνονται ανασφάλεια από την ολοένα εντεινόμενη κοινωνική παθογένεια.

(120 λέξεις)